

გაზეთის ღირს

თვე	მან.	კ.	თვე	მან.	კ.
12	10	6	6	6	6
11	9	5	5	5	5
10	8	4	4	4	4
9	8	3	3	3	3
8	7	2	2	2	2
7	6	1	1	1	1

ცხადვე ნომერი — ერთი შაურა

იმერია

გაზეთის დასაყვად და ყოველ განცხადებაში დასასჯელად უნდა მივმართოთ: თვითონ რედაქციას დირექციის ქვეა, პასტაშის სახლი, № 5, წყნარის გამარჯვებულ საზოგადოების კანცელარიას სათავად აწარმოებს ბანკის სახლში სასწრაფო ქვანახევრად.

ესი განცხადება: წყნარის სტრეიტი რვა კაპიტი.

1877—1889

საქალაქი და სალიტერატურო გაზეთი

1877—1889

კავისის სამეურნეო საზოგადოების წევრთა სთხოვნით მოხდა მათი საზოგადოების მორიგ კრებაზე თებერვლის რეგისტრაციის, სადა 7 საათსა და ნახევარზე.

- განახილველი საგნები:
- 1) მიმოხილვითი საქმეები;
  - 2) მოხსენება საზოგადოების წევრების წევრისა, ბ. ნ. ნ. შაურაძისა, ამირ-კაცისის ზოგიერთი მკერძის შესახებ, რომელიც შრომობაში იხმარება;
  - 3) მოხსენება წევრის-კორესპონდენტისა, ბ. ნ. თ. თან-კლიმანისა: ჩაის მცენარის გაშენების თაობაზე ამირ-კაცისაში.
- კრებაზე შეუძლიან დაესწონენ არა-წევრთაც.

ტფილისი, 7 თებერვალი

გუშინ, შვიდს ამ თვისას, ტფილისში დასაფლავდა განსვენებული მხიველ ტარაიელის ძე ვრდო დორის-მელიქიძის, ცაცი მესანიშნავი თავისი ხანგრძლივობისა და მრავალგვაროვანის მოდგაწევრებით. გრადის გარდაცვალებამ გულთაში მშენებელი გამოიწვია არა მარტო კავისისში, არამედ მთელს რუსეთშიც. რაკი გავრცელდა ამხევი, რომ დორის-მელიქიძის გარდაცვალება, ყველამ თვალწინ დიქანა განსვენების მოდგაწევრება და ყველა იმ აზრს დაადგა, რომ განსვენებული ყოველივე თვის შესანიშნავი და წარჩინებული ცაცი იყო: სულითა, თუ გულითა და ნიჭითა, თუ ხასიათითა. ბრძოლის ველებზე

თუ სახელმწიფო სარბიელზე განსვენებულმა იმდენად გამოიჩინა თავი, რომ იმის დადგენაზე ვინაა დადგე არავის არაფერი ეთქმოდ.

ეს იყო იმის მიზეზი, რომ მთელი კავისისა გვარ-ტომობისა და წოდების განუჩინებლად აღივსო გულითადაც მშუპარებით და უმადოების მხრიდან გამოკვანდეს წინამძღვრებელი განსვენებულის დასაფლავებაზე დასასწრებლად.

ისეთი წინ-წამოწეული ცაცი, როგორც განსვენებული იყო, რუსეთის დიდი ხანია არ უნახავს. მერმისი ჯეროვანად დაფასებს განსვენებულის მოდგაწევრებას, რომელიც იმდენად რთული და შესანიშნავია, რომ ამ ყაბად იმისი გამოკვლევა და დაფასება მეტად ძნელი საქმეა. განსვენებული ისეთი დროს გამოიჩინა სამხედრო ნიჭი და მხეობა და სახელმწიფო სარბიელზე დაამტკიცა, რომ იგი მართა მომარტივი არა, არამედ სახელმწიფო გაცეც იყო, ისეთი ცაცი, რომლის თანაბარი იმ დროს სხვა არ იპოვებოდა მთელს რუსეთში. სახელმწიფო სარბიელზე გრადი დორის-მელიქიძის ისეთი დროს გამოავიდა, როცა რუსეთის შინაური ყოფი-მდგომარეობა სრულ

დადა განსაკუთრებული იყო, როცა განსვენებული იყო არ იყო დანდნ, თუ რა ცვაფს უნდა დასავლობდნენ, რომ რუსეთის შინაური ყოფი-მდგომარეობა სწორისა და საიმედო გზაზე დაეყენებინათ. იმ, ასეთი გაჭირებულ დროს დორის-მელიქიძის იყო უჩინაისის გამოხატვის თვ-მჯდომარედ და მემდგმინად საქმეთა მინისტრად. გრადის იმ დროინდელმა მოდგაწევრებამ ბევრი იმედი დაჰყადა რუსეთის სახელმწიფო საქმეებში და მშრდობაში, ბევრს იმედი ჰქონდა, რომ იმ სადაც სხვა სახელმწიფო ცაცი ვერ გაიკვლიეს გზა, დორის-მელიქიძის გაიტანდა ბურთს, მაგრამ ამ იმედს სხვა-დასხვა გარემოებამ ბოლო მოუღო. ეს არის იმის მიზეზი, რომ რუსეთის მთელი დაწინაურებული საზოგადოება და მშრდობა ეგვიტის თანგრძნობით იხსენიებს განსვენებულის სახელსა და მოდგაწევრებას.

დასაფლავება გრადის ლორის-მელიქიძისა.

გუშინ, შვიდს თებერვალს, მოახვეწეს ტფილისს გეამი მიცალბელების გრადის მ. ტ. ლორის-მელიქიძის რკინის გზის განგებ შეკეთების მატარებლის, თუმცა გამოცადებისამებრ დილის ცხრა საათზე იყო დანიშნული მოსვენება რკინის საღვურზე

მცხედრისა, მაგრამ მატარებელმა რალტ მიზეზით დაიგვიანა და მცხედრი მოახვეწეს თითქმის ათს საათზე.

რკინის საღვურზე ცხრა საათზე შეიყარა დიდ-ძალი ხალხი ასე, რომ ტყვა არ იყო დაზაზუნში და ბაქანზედ კაცი კაცს ძლიეს აუქცევდ ფეხსა. მივლი გენერლობა ტფილისისა და სხვა ხარისხოვანი ცაცი, აგრეთვე ზოგიერთი დიდ-კაცობა ქალაქისა, მარშლები მარხებისა და კარვა ზოლმა დეპუტაციები სხვა და-სხვა ქალაქებიდან და ადგილებიდან, ტფილისის ქალაქის თავის მოადგილე და მხისანი შეიყარნენ პირველის კლასის სასტუმრო ოთახში. ათის სახეგარი იქნებოდა, რომ ქრის-თვარლინი მომხანდნენ და მიწვეულ იქმნენ ცალკე ოთახში, საცა ელოდნენ ნათესავნი და მასლობელნი ქალნი, თუ კაცი.

მოახლოვდა თუ არა მცხედრის მოსვენების ცამი, დეპუტაციები და დეპუტატები გვირგვინებით ხელში არიარად დადგნენ საღვურის ბაქანზე, საცა შავით მოსილი ტახტი იდგა კუბოს დასაყენებლად. მას შემდეგ მოიკრიბა საღვურის ოთახებიდან დიდ-ძალი საღვურელობა სომეხთა შესაფერის სამოსელთა, თან მოკვდნენ სასულიერო ტანსამოსით ლაზარეშე მოსილინი დედა-მონაზვნები და მკაროლები. ათი საათი სრულდებოდა, რომ მცხედარი მოახვეწეს. კუბო გადმოიღეს ევგონიდან, დასვენეს

ტახტზე და აქ საღვურელობამ თავისი ლოცვის წესი შესარულა. ლოცვის გათავების შემდეგ წამოუშდლარეს მცხედრის გვირგვინები სულ რიგებით ოამო-ც-და-ათვე ცოტა მეტი, რომელიც შორის ეგვლავზედ უყვარეს იყო მარსელის სომხობის გვირგვინი თან გამოტანებული, კარგი იყო აგრეთვე გვირგვინი ბაქის სომხობისა. სხვათა გვირგვინთა შორის ჩვენ დავიხანებთ რამდენიმე პეტრებურგიდან და მოსკოვიდან გამოგზავნილები როგორც რუსებისაგან, ისე სომხობისაგან. გვირგვინებ შორის იყო გვირგვინი იგენის გუბერნიის მარშლისა, ტფილისისა, გორისა და სიღნაღის მარშის თავიდა-ზნაურობისა და თითონ ბანი მარშლები ტფილისისა და სიღნაღის თავიანთ თავდა-ზნაურთა გვირგვინებით იდგნენ. თვლიეს მარშის თავიდა-ზნაურობასა და ლეშმისის თავისი წინამომადგენელი არა მუხანდათ და არც მათ მიერ გამოგზავნილი მხანდასა. სხვათა შორის იყო გვირგვინებიც, რომლებიც წყნარისის საზოგადოებისა და ამისათვის დეპუტატებად დანიშნით თავმჯდომარე საზოგადოებისა და საქმის წყნარობელი. განსვენებული იყო წყნარის-დასაფლავებული ამ საზოგადოებისა.

მცხედარი გამოახვეწეს ვარტო რკინის გზის მოდგნენ, საცა ბაღდაძინი ელოდდა. დედა-მონაზვნები ვალობით მოუძღოდნენ მიცალბელებს. აქ მოედნენ და მხანდა მუსიკითა და სამხედრო პატრეთი ქვევითი ჯარი, ცხე

ფელეტონი

შინივანა მენახმის ანადაყოფის თაობაზე.

(დასასრული*)

სიერცე სავაზეთო წყრილისა, ჩვენ და სამუხარად, ნებას არ გვაძლევს დაწეროებით გავგერჩია ყველა ის ვარემოებანი, რომელიც დეტედავენ მიწის იმ მტელად საინტერესო მგეომაგრობას, რომელსაც ეწუფადთ მიწის დაღალვა, და გავგერჩიოცა ის რთული მიზეზები, რომელიც უნაყოფი შეცვლის მგეოგებით ხელს უმარათავნ მცენარეთა მოყვანას. მაგრამ არაფრის თქმას ისეც მცირედის თქმას ენაჯობინებ და გვიხივებელი მანატრებს, თუ ამის გამო ეს მეტად რთული საგანი მოკლედ თქმისაგან ისევე იქნება გამოკვეთული, როგორც შესაძლებელი თითი საგანს.

ნაყოფი-შეცვლის შინივანობა და ამისი უარყოფა დამოკიდებული რო დია მარტო მიწის ქიმიურს შედგენილობასა და იმის ფიზიკურს თვისებებს, რომელიც ნაელი შედგენილი ყოველთვის შევასრთ და შევასრთობთ რომლისმე ლინისძიებით, იგი დამოკიდებულია მრავალ სხვა იმისთანა ვარემოებებზეც; რომელიც ჩვენს ხელთ არ არის, მაგალითად,

მცენარეთა სხვა-და-სხვა ნაირ ვებებულეზაზე, მათს მრავალ ნაირ ბუნებასა და მოთხოვნილებებზე, მათს ფესვების ვებებულეზაზე და იმაზე, რა სიღრმეზედაც ესენი მიწაში გაიხრევიან; ნარტა და ამისა იგი დამოკიდებულია მცენარეთა იმ თვისებებზედაც, რაოდენად იგი იმ მიწას აწრობენ და რა მდგომარეობაში სტოვებენ მას თავიანთ შემდეგ. ამას რომ დაეუბნებოთ მცენარეთა თვისებანი, როდენდაც მათ შემტობა და ლინისძიება მოგაბოვებთ გემოლონ თავიანთს მტრებსა, რომელთა ისტვი ცხოველთა და მცენარეთა შორის უარებელია, და აგრეთვე ის თვისებანიც, როდენდა იგი უშლიან, ანუ ხელს უმარათვენ ჰა-ლუსისა და მკამელ სოკების გაჩენას და ვარემოებებს, ნაყოფი-შეცვლის სარგოიანობის მეტ-ნაკლებობა თითქმის უკვე შემოაფარგლული იქნება.

ჩვენ რომ ავილოთ ყველა აქ ჩამოთვლილი მიზეზი, რომელიც მხადნებ ნაყოფი-შეცვლის საკროვებასა და შედგენილობითადა, შეგვიძლიან საკმაოდ კარგად ავხანათ, რა იმ მდგომარეობაში მიწის მოღალეის ვარემოება მიწისა, რომელიც შეიძლება გამოყოფილ იქნას განუყოფელის მოყვანით რამდენისმე ხნის განმავლობაში ერთისა და იმავე მცენარის ერთსა და იმავე ალვას. იმ დროსვე აქ მიზეზთაგან თითო ცალ-ცალკე რომ ავილოთ და ევეცადოთ მათის

შემწეობით ახსნა, ძალიან მცირე წარმოადგენს მოვეცემს იგი იმაზე, თუ სწორად რა უნდა იყოს ეს მიზეზი, როდენდა. მაგალითად, მიწის მოღალე დამოკიდებული რომ იყოს მარტო იმაზე, რომ მიწაში არ მოიპოვებოდ მცენარისათვის საზოგადოება სპორი ერთი ანუ რამდენიმე ნივთიერება, ან მარტო მიწის რომელსმე შეუფერებელს ფიზიკურ თვისებებზე, ან მარტო სხვა და-სხვა მჭერთა და პარაზიტების ვარემოებებზე, ძალიან ადვილად შეიძლება და შესაფერის საშუალებების მოპოვებით ამ გეამი დამამარკოლებელი მიზეზებით თავიანთ ავეწმარებინა და მოვეცენა ის მცენარე, რომელიც უარყოფილად გვიჩვენებდა, ანუ უფრო მეტს სარგოიანობას გვიჩვენებდა, იმდენს ხანს შეიძლება მოვეცენა. ხანამ ჩვენი სურვილი იქნებოდა, მაგრამ აგრე არ არის. ჩვენ შევიძლიან მიწის უფეთქების შემუშავებით, შესაფერის სასულიერ მხარებითა და ამ გეამი მიზეზთა თითოველი დამამარკოლებელი ვარემოებათაგან, მაგრამ მიწის მოღალეის კი თავიანთ ვერ ავიცილებთ, რაც უნდა ვეცადოთ, და იგი უფროდ მოხდება ზოგის მცენარისათვის უფრო ადრე, ზოგისათვის უფრო გვიან. მცენარისა და მიწის ბუნების მიხედვით იგი ვასტანს ერთს იმეხმევაში მეტს ხანსა, მეორეში უფრო მცირე ხანსა, საკროვებებზე აქვე დავიგემა, რომ გადარბებმა მიწის სასულიერის მოხმევეითა და მიწის მოღალე

რომლისავე მცენარის მოყვანით დიდად განირჩევიან ერთი - ერთმანეთისაგან, თუმცა პირველს შეხვედრებში მესვავესებანი კიდევ ერთმანეთს. სხვა-და-სხვა ნაირ მცენარეთა მოსაღლებსაგან გადარბებელი იმე შეიძლება და შესაფერის განატრებით ისე ნაყოფიერი შეიქმნას და სასუქის ზედ მოქმედებით ისევე უფრო მოსაღლები მოსაღლებს, მოღალე მოწაზე-კი არც ერთს გვიჩვენებს სასუქს არაიკითარი ვარემოება არა აქვს. აქ მოქმედებს მხოლოდ ხანი, რომლის განმავლობაში მარტო ბუნებას შეუძლიან ანადიდონს მიწაში ის თვისებანი, რანაც წაერთვა შეუწყვეტელის მოყვანით ერთისა და იმავე მცენარისა.

შემოთ გავკრთო მიავისინებით ის საზარელი ვარემოება, რაცა ნაყოფი-შეცვლის უარყოფობასა აქვს მცენარეთა მანენ მჭერთა და პარაზიტების ვარემოებებზე. ვგონებ უადვილი არ იქნება, რომ ამ ჩემის სიტყვის უფრო მეტ დასასაბუთებლად მოიყვანო ზოგიერთი მაგალითები ძველი და ახალი.

კართოფლის იმ საშინელის სენის (Zellenfaule) მოქმედება, რომელიც განჩანდა 1845 წ. გერმანიაში, სისწრაფით მოღელ მოღელ დასავლეთს ევროპასა და ბევრ პატოსანს მუშაკს უსაზროლოდ სტოვებდა, თვლასინო მავალითა მვეწმანეთათვის. ეს სენი წარმოსდგებოდა აგრეთვე ერთ გეამის მკამელის სოკოსაგან. ეს სოკო

* იმ. „უკრა“ № 28.

ნოსანი ყაზახები და არტილოვნიკი. მოედანი რკინის გზისა გავლილი იყო ეტლებითა და ფურცლებით, იქვე იდგა ამქარი ოც-დათორამეტის ბიარალით. ხალხმა არ დაასვენებინა კუბო ბაღ-დახინზდა და რკინის გზის სადღურ-რიადი ნაწილი ეკლესიამდე ხელით მოიტანა.

ენქის ეზოშიაღი დიდ-ძალი ხალხი ელოდა მიცვალბულს. წირვა გა-ღულხდა ერთხანსა და მისმა მიე-ღამ კრებულმა. წირვის დასასრულს ერთხანსა მკრედი სიტყვა წარმოასტეა მიცვალბულზედ ასე, რომ მიეღმა საცადა ვასადა თითქ-მის. სამი საათი შესრულდა თუ არა, მცხდარი გამოასვენეს ეკლესიიდან და იქვე ენქის ეზოში გათხარი საფ-ლავეში მიბარეს მიწას. დაწესებულ რიგისამებრ ჩაუშვეს კუბო საფლავეში თუ არა, დივიცა თოვლები და ზარ-ბაზნები ჯარისაგან. აუარებელი ხალ-ხი იყო ენქის გარეშეში ბანებისა, ქუჩებზედ და აგრეთვე თეთი ეზო-შიაც.

ასალი ამბავი

* * ჩვენ შევიტყუეთ, რომ უფუშინ-დეს სინოდს დაუმტკიცებია წესდება ტფილისის საეკლესიო მუშებისა და ამ სამის დღის წინად კიდევ გამო-უგზავნა ამ მუშების თავმჯდომარე-ს ბნს დ. ზ. ბაქრაძესათვის.

* * **ხადისთავი:** ღვინოა ჩვენი ხარჯი, ბევარი, ჰირი, ლხინი, ერთის სიტყვით, მთელის ჩვენის ცხოვრების თავი და თავი სავანი, აი ამის გამო როცა ვაგებთ განძობდა ხოლმე რაიმე ნაწერი ვაზზედ, იმის ავადყო-ვობას და წამლობაზე, ჩვენ ვაგვა ცოცხალი ელფენებით თვალ-ყურის და ეცილობდით კარგად დავეცხობა-ბინა ყოველივე ნათქვამი ვაგებეთ.

მაგრამ მოვიდა ზამთარი და მოგე-ტანა ისეთი უმადურება, რომ ჩვენ-ცხლა აღარც ვაგებთ ვუცდებთ ყურის და აღარც მიიღებოდა წმინდასა-რასი გვემინა. დილა, აღარ გვემი-ნაინ ამ სენებისა, მაგრამ ვიამ უმე-რამბას. ისე კი არ გვეგონოთ, ბატო-ნებო, რომ ჩვენი უმეზობაა იმსა-წარმოსდგება, ვითომ უფრო კარგი წა-მალი მოგვემოგვინოს, ვიდრე ვა-გებოთ მოგაწინებები; არა, ამ უმეზო-ბის მიზეზი ის არის, რომ ყინვამ ისე გაკვირა და ამაოვლო ჩვენში ვენახები, რომ ეს ჩვენი სულის ჩამდგმული უ-ნი მიწის პირად უნდა ვაგებოთ. ვე-ნა ვაგებოთ და ვაგამინდებოთ ვენა-ხები და ამა რად უნდა გვემორადეს ვაზის ავადყოვობისა. მართალია, ამ ანების ევენახები საუკუნოდ არ წაზღე-ბა, მაგრამ უნდა ვუცადოთ სრული-სამი წელიწადი, რომ ნაყოფი მოგე-ცეს, და ამ სამს წელიწადში ანებისა ვენახის უფრო ბევრი ბარვა და სხვა წააღება და ხარჯი უნდა, ვიდრე აუ-ჩესახს, რითი იხრინოს თავი ამ სამს წელიწადს აკაურობა გლტვმა? რითი ვაგებოთ ხარჯი და ფარეხი ამ ავა-დ-მყოფს, ვაჩეხოს ვაზსა?

* * თანეთის სკოლის მასწავლე-ბელ ბან დ. თაბუნიძისაგან ჩვენ მი-ვიღეთ დასაბუქად შემდეგი წერი-ლი: „ნება მიბოძეთი თქვენს ვაგების შემწეობით მადლობა ვუცხადებ იმით, ვინც ფული შემოსწავრა წინამძღვრი-ანთ სამხრეთურ სკოლის სასარგებ-ლოდ. ოც-და-ერთი იანვარს თანეთის სკოლის დარბაზში შეკრებინებ თა-ნეთის საზოგადოების წარმომადგე-ნელები და მოხალეები, რათა გამოა-შვიდებოდნენ ყოველად უსაყვარლესს ამხანაგს და თანამოძქეს თანეთის მაზრის უფროსს თ. ლევან გიორგის ძე ჯანდიერს. მრავალი გულ-წურველი სიტყვა წარმოათქვა ამ კრე-“

ბაზედ გლტვების მიერ თავიანთ უე-როსის შესახებ. სხვათა შორის ორი-ად საგრძნობელი სიტყვა წარმოასტეა დედგობარებზედ ავითარის პატრონმა მანუა ა. ჯაჭვავიძემ წინამძღვრისათ-სა სწავლებლის შესახებ, ამ სიტყვამ გა-მოიწვია ხალხში თანაგრძობა და ხელის მოწვევა ვაიმართა. აი სი-შემომწირველთა:

თ. ლევან გ. ჯანდიერმა 5 მან., კნ. სალომე ჯანდიერისამ 1 მან., ლიზა პ. თაბუნიძისამ 1 მან., თ. ა. ნ. ქაჭავიძემ 3 მან., ექიმმა დ. ა. ნაუშვილმა 1 მან., ა. ნ. ვანა-ძემ 1 მან., თ. ი. ნ. ვანაძემ 1 მან., თ. მ. გ. ქ. ერისთავმა 1, თ. ლ. ნ. ყარაღაბლიამ 1 მან., თ. ე. ს. ჯანდიერმა 1 მან., გ. ზ. ანდ-რიაძე-შვილმა 1 მან., მეორე გილ-დის ვაქარმა ბან გ. ხითარაშვილმა 5 მან., მ. ი. კ. შარაძემ 1 მან., N 1 მან., მ. ი. ლ. შარაძემ 40 კაპ., ღ. გ. გოგუაშვილმა 1 მან., დ. ვ. როსტომ-შვილმა 1 მან., ორბა-ს-შვილმა 1 მან., დ. ვ. ხინჯაშვილმა 1 მან., გ. ხ. ნამოძემ 1 მან., გ. დ. გოგუაშვილმა 1 მან., თ. ნ. ჯღუ-თიშვილმა 1 მან., ზემო თანეთის მა-მასახლისმა 1 მან., თანეთის მამასა-ლისის ნაცვალმა ს. კობახიშვილმა 1 მან., ნიკო დ. სირაძემ 1 მან., გ. შ. თურქაძემ 1 მან., გ. ფიციქაურმა 20 კაპ., ლ. თურქაძემ 30 კაპ., ზ. ბაიაშვილმა 20 კაპ., კ. ა. ჯაჭვავი-ძემ 1 მან., მაზრის სამართევლოს საქმის მწარმოებელმა ცანავამ 20 კაპ., ლ-ლიაშვილმა ნ. კ. დ. პ. თაბუნიძემ 1 მ.

სულ შესდგა 38 მ. 35 კ. ამ ფულიდან შეიღ შეური დი-ხარჯა ფოსტით გამოსავანად და დანარჩენს 38 მანეთს ვიგზავნებ წი-ნამძღვრისათ-კარის სამხრეთურ სკო-ლისათვის გადასაცემად.

* * **ქუთაისი:** წარსულის თითის

ბოლო რიცხვებში უხმებრონის მთა-ზედ (არქიელის მთა) შუალდამის გა-ქურდეს ეპისკოპოსის მიდინის თანა-შემგმე ლეონტი ჩაჩანიძე. ქურდები ლ-მონდნენ ქუთაისის სამოქალაქო სას-წავლებლის მასწავლებლი: დ. ჩარკვიანი და რეგოვლია. დღეს ეს საქმე კარგად არის ვამოკლებული და მანამ ვინაი კი-დეც დაიჭირეს. მათთან ერთად და-პატიმრეს სამოქალაქო სასწავლებლის ნამაგირადლი გრ. ჩარკვიანი, მაგრამ ისეც ვანათავისუფლეს თავდებობით.

ლონტი ჩაჩანიძე მიდინის თანა-შემგმე იყო და ეკონომიკ. იმას ება-რა ხოლმე კანცელარიის ფული და უიფრებდა ჯამაგირს კანცელა-რიაში მოსამსახურეთა. ეს კარგად სცილდოდა ზემოსწავლებელ ქურდებს და ა წარსულის თითის ოც რი-ცის შემდეგ, როდესაც ჩაჩანიძისა და მოსამსახურეთა თავისი საჯამაგირ-ო ფულები მიედოთ, მისულებივენი შუალდამის დაიარაღებულნი, ასე-ლითვენი აიგანდ და ხანჯლის წვე-რითი ფარეხის შუშა გამოვიდოთ, მერე ხელი ვაღვეოთ და, რომ ვაგვლით ფარეხი, ვადასულებენ დარბაზში. დარბაზიდან მერე ოთახში ვეღარ შე-სულენენ, რადგან კარები შეიღ-დნენ ყოველივე დაკეტილი. იმითი სურვილი, როგორც თითონვე აღი-არეს, ფული ყოფილიყო, ფულის გა-ტანა სდამებოდათ, მაგრამ რადგან ეს ვეღარ მოახერხეს და იმედი გუ-კრუდათ, ხელ-კარიგონს მიანც-ალარ გამოაბრუნდნენ: დარბაზში რაც-კი მოპყვედროდათ, თითქმის ყველა-ფერი წაღოთ: ნიში, შანდლები, სუ-რათები, ქარსამანებში ვერცხლისა, რადაც დოკუმენტები და სხვა.

ქურდები მალე აღმოაჩინეს იმ-ისულებული არა გეყო ამ საერთოდ ხმარებულ სისტემას გზა აუქციით და ამ შემთხვევაში, ცნობილია, ნაწენა-ბომბა რა ჩინებულ მოსავალი იცის ქირახელისა. მიუახლოვდებთ თუ არა ვაზი სიბერეს, ამოვადვეთ და სამა-გვიროდ ჩაერგეთ ნორის ვაზს, ანუ დეველ ვაგავეთენ ვასახლებულად. ამ სახით ვაზი უბრუნდება შეუწყვე-ტილად მიეღის საუკუნების განმა-ვილობაში ისე იმ მოქს, სადაც იმან წინადაც თავისი ოც-და-ათისა და ო-მოციკის წლის სიკაცლად დალია. ამ წნის განმავლობაში იგი მცენარეო-ბ: იღებდა ყოველ წლივ ფოთოლს, რქასა და ყურქმეს. მოგახსენებთ, ვაზის ეს ნაყოფი შესდგებოთ ყო-ველ ცაშს ერთისა და იმავე ნივთიერ-დისაგან, რომელიც მოსაპოვებლად ვაზი ხშირად ფესვებს სამ ოთხს ადლ-ზე ღრმად უშვებს მიწაში. ვაზისათვის საჭიროა ნივთიერებანი ამ სახით კლე-ბულდობენ ყოველ წლივ და ის ნივ-თიერებანიყო, რომელნიც ვაზს არ ესაჭიროება, რჩებოთ ხელ-უხლებლივ მიწაში და ამით სიუხვს ყოველ წლივ მატება. რა აღვიდა წარმოსადგე-ნა, რომ ეს სიუხვე ვაგადადგე ნივთი-ერებთა თითონ ვაზს სწევდეს კი-დეც. სხვა მიზეზებსაც ყურთ რომ არ ეთახიოთ, ეს შემთხვევა მიიქ-უნდა გვიძულებდეს, რომ 10 — 15 წე-ლიწაზედ არც ვაზი აღარ დაუბ-რუნებოთ იმ მიწას, სადაც იმან თავი-სი სიკაცლად უკვე ერთხელ შეთა-ვა. მაგრამ ამას არ ეთადივართ და

როგორ: მთავრე სცობებებს ქერი-ვი დედაკაცი ე. ჩარკვიანისა. იმას მკვას ერთი უსაშუალო შვილი — გვრ. ჩარკვიანი. ამას სადაც ყურთ მოეკრა, რომ დ. ჩარკვიანსა და გრი-გოლას ლონ ჩაჩანიძის ვაქურდვა-უნდათო. ეს ამბავი კიევა თავისი დე-ნისათვის, დღეს ვაგავეც ეპისკოპოსის მიდინისათვის — ერთხელ მიდინისათვის. ერას. თუთებრიდეს კიდევ ლონტი ჩაჩანიძისათვის. რასაკვირველია, ეს ვარტობება შეიჭრა პოლიციამ და დავაყურდა პოლიციის მიხველ ბე-ვლარ გოგობრებზე. საქმის ჩხრეკი-რასა გოგობრებზედ ზოგიერთი ნაპა-როკი ნივთები ითავ ვიდეც „საპო-ნიკიანო“. ამან ვასცა ნამდვილი ქურ-დები. გრიგოლას უბოგეს ყუთში მოპარული კლდის ტარი. დანარჩენი ნივთები სდ არის და ვის ხელშია, ჯერ არ იციათ, მაგრამ ამასაც მალე ვაიგებენ, რადგან გრიგოლას, დ. ჩარკვიანი და გრ. ჩარკვიანი გამო-ტყდნენ თავიანთ დანაშაულში.

* * ვაგებთ „კაკვას“ შეუტყუა, რომ ტფილისის სასამართლო პალატის პროკურორს, იანვრის დამლევს, გა-რდაუკით მთავარ-მართების კანცე-ლიარისათვის საქმე პოლიციისევი ვაზნესენსისა, რომელიც ბათუმის პოლიციის უფროსად იყო, იმისი თა-ნამშევის ცვეტკოვისა და ბათუმის დეპუტატის დესტიტუციონ სტატკი სოვენიკის სეკრინისა და სხვათა, რომლებიც მპროდებდათ, რომ, რო-ცა ბათუმის საქმეებს ვაგავედნენ, სხვა-და-სხვა ბოროტ-მოქმედება ჩა-უდენიათ. პროკურორისაზრით, ყვე-ლანი სამართალში უნდა იყვნენ მი-ტყუებულნი.

ძალბის საბჭო

ნ. თუბურაძე
საბჭოს ცხარე თათბირი ჰქონდა იმის შესახებ, თუ რა ღონისძიება უნდა

ბის მიზეზს მპოულდობენ ისეც ნაყოფი. შეცვლის უარყოფობაში. მაგ., შაქრის ქარხნის მარე ბატლის ვაგრცელები (Botys sticticalis) და ამავე მცე-ნარისათვის უფრო კიდევ მაზარაღე-ბელ თვალთუჩინარის ქიის ვაგრცე-ლებას (ნემატოდასას) აწერენ სრუ-ლად ამავე მიზეზს. დასაბუქებო ვერა-ში ერთ-ხანად ძალიან ახირებულად დაიწეს მიკროვანა ერთის, ზეთის ვა მოსახლელად მარებულის, მცენარე-სა ბოლო-პილახასი (Brasica oleracea lasiniata, paucz). მეურნეთა-თვის შემახრწუნებელი ვაგრცელება ერთ გვარის მუქისა (Haltica), რომელიც ამ ფულის შემომტან მცენა-რეს ეხეოდა და აობრებდა, მკოდნე-კაცთა მიერ სრულის სიზარბლით მი-ეწერა ამ მცენარის მტად დავენი-ბულის მოყვანასა და შეუფრებელ ნა-ყოფთ-შეცვლას. აგრეთვე არ შე-მიძინა უყურადღებოდ დავსტოვო აგრონომის შიმარესკის მოსხვებლად (Труды Киев. Общ. сел. хов. № 6—7, 1885 г.), საიდანაც ცხადდა სინას, რომ შემხიხისა და გეოგანის მაზრებში გახშირებული ავადმყოფო-ბა თუთის ხისა, ესრედ წოდებული „ჰაჰაჰაჰა“ უნდა მიეწეროს თუთის ხის მტად ხანჯარის მოყვანას ერთ-სა და იმავე ავადმყოფობა პრაოვ. ეორონიზმა მიაწერა ერთი გვარ მკამელ სოკოს (იპის გვარისა — Agaracini) მოქმედებას თუთის ხის ფესვებზე.

ნაყოფთ-შეცვლას, როგორც ბრძო-

ლის საშუალებას მავენ მწერთა და პარაზიტების წინააღმდეგ, შეიძლება სამ გვარი მოქმედება მიეწეროს, პირ-ველი და საუკეთესოა მოქმედება იმი-სი აი როგორც აიხსნება: დიდის ხნის განმავლობაში შეუწყვეტილი მოყე-ვა ერთ გვარის მცენარის ანუ მტად-ხშირი დაბარბუნება იმის ერთსა და იმავე მიწაზე იქვე უწყებულის მცე-ნარის მტრების ვამარელებს. აქ უ-ყვება მათი ნაწივლი პარაზიტული ცხოველები, იგინი მპოულდობენ ამ მცე-ნარებზე შესაფერის საცხოვრებელს, იბუ-ღებენ და მრავლდებიან საოცარის სისწრაფით. ასე ვაბლიერებულნი თა-ვიანთის სიზარბლით, იგინი ღონის-ძიებას უსაბუნ მცენარესა აღასრუ-ლოს თავისებულის ცხოვრების სრუ-ლი მოქმედება. ხოლო თუ შეცე-ლით ამ უწყებულის მცენარის მო-ყვანას სხვა მცენარის მოყვანითა და შესაფერ დრომდე აღარ დავებურებთ მას სიე იმ მიწას, რასაკვირველია, ეს კი-ლა-ღებები და პარაზიტები, რომელთაც შეუძლიან თვითნათი ცხოვ-რება და ვამარელებდა ვანაგრონ მშო-ლოდ უწყებულ მცენარებზე და იმის ხარჯზე, ამ მცენარის მოსაპოვებით უეჭველად უნდა მოისპონ, ანუ მათი რაოდენობა იმდენად უნდა შე-სიკრდეს, რომ მათი ყოფნა არ ყოფ-ნას დადარება. მეორე ღონისძიება ყოფთ-შეცვლის ამ მხრივ იმაში უნ-და ეყვითო, რომ შესაფერის ნაყოფთ-შეცვლის მეორებით ყველა მცენა-რე უფრო მთლიან და სრულად იხ-

დება. ღონიერი და მთელის ავადმულე-ბის არსება, მოგახსენებთ, ყოველ-თის უფრო მეტის ძალიან არის შეუჭ-რული, რომ მტრის მდებარე ემბრა-ლი და ვაუძლოს, ანუ ისიც შე-იძლება წარმოადგინოთ, რომ სა-ზრდობის სიუხვის შემწეობით შე-იძლება მცენარემ თავის მტრის დროთა განმავლობაში პარაზიტულ-ს ცხოვრებას თავი დანებებინოს და აკისრებინოს სხვისთვის უნებელი ცხოვრება. მესამე ღონისძიება ნაყოფთ-შეცვლისა შეიძლება კიდევ იმაშიაღ-ეყვითო, რომ მორიგნი მცენარენი იქნება მტრადანენ ერთი-მეორის პარა-ზიტის თავიანთის სხვა-და-სხვა ნარის ბუნებით, სურითა და სხვა თვისე-ბით. თუმცა, ჩვენად ნამუშახროდ, ეს თვისებანი მცენარეთა შორის ვერ-კიდებ ძალიან მტკრედ არის ვამო-კლებული, მაგრამ თავის დროზე, ეფერებოთ, მცენარეთა ამ თვისებს-ლიდი მნიშვნელობა მიეცება სამეურ-ნელო წარმოებაში და ამით ჩვენს მო-ქმედებას უფრო ფართო გზა ვაგხსნე-ბა.

ამ საზოგადო განხილვის შემდეგ უკეთესის იარაღთ შეუჭრული შე-გვიძლიან უფრო სითამაშით დავუ-ბრუნდეთ ისე ჩვენს კერძო საგანს-სა და იმის სიუხვის ვაგრცელებას. როგორც ზემოთ ვარმოვსთქვით, ხომ უტყუარი საქმეა, რომ ვაზს ვა-წუნებთ ჩვეულებებისამებრ ვაწუწუე-ტილად ერთსა და იმავე ავადმყოფ, თუ რომელმაც მიზეზმა, რასაკვირველია,

ძალბის საბჭო

არ ეჩადიებოთ მხოლოდ იმიტომ, რომ დრო და დღისის შემოსავალი არ დაეკარგოთ იმ ავადილიდან, რომელ-საც ვაგებთ ვენახი და ვაგებთ. სწორე მოგახსენებთ, დღეს, როდესაც დღიურ ვენახს ორი სადაღნე ძლიეს ვაგამოსის, ამისთანა მოსავლი ვერ-ვად დასახრებოდა. როგორც მხე-დავით, აღამიანის სიხარბე ამ საგანში-აც სასწავლარს ვადადის, თორემ ვინც ვაზს იცნობს და იმისის ავადმულე-ბის მკოდნე, ვერას დროს ვერ იტყვის, რომ ვაზი ვანსაკუთრებით იმ გვარის თვისების მცენარე იყოს, რომლის ვა-ნუწყვეტების მოყვანით არ შეიძლე-ბოდეს მიწის მოლაღვა. თუმცა ვაზი ამ მხრივ ძალიან მტკრედ ვამოკლე-ულია მევენახეთაგან, მაგრამ რაც-კი ამის ბუნების შესახებ ვიცით, ყოვე-ლივე ნაყოფთ-შეცვლის შემოღობის სასარგებლოდ მპოდავდეს. ასე თუ იც, ვაზი ვეკეთების იმ მცენარეთა გვარს, რომელიც ვაგებთ, თუ-კი შეიძლეს, საკმაო ღრმად ჩაიღან მიწაში (სამ საწინამდის) და სავითოდ შემწიე-ულია, რომ ის მცენარენი, რომელნიც ღრმად მიწაში ფესვებს იღებენ, ყვე-ლა მცენარეებზე მტად მპოდავდეს მიწას და მათგან მოდლდულ მიწას უფრო მეტი ხანი უნდება იმის აღსა-ღვენად, რაც რომ მას წაფროთ. მა-შასადაც, არავითარი უფლება არს ვაგაქეს ვითქვითო, რომ ვაზის მოყ-ვანა შეგვეძლოს ვანაგრონთ ერთსა და იმავე ავადმყოფი იმდენი ხანი, რამდე-ნი ხანიც ჩვენა გვენებას!

იმხროს ქალაქმა, რომ დაპყრობა 45,000 მ. დევნილი ხარჯთაღრიცხვისა და სავაჭრო ქალაქის გამოცემა-ბა და საფინანსო კომისიამ წარმოადგინეს თავიანთი აზრი და აჩვენეს წყარო, საიდანაც მოსახერხებელია დევნილების დაფარვა. მთავრობასა და ფინანსების მინისტრს უფრო ათას თუმანამდე ფოსტისა და ციხეების ადგილებსა. განგაობის წინადადებათ, ქალაქმა უნდა მოსთხოვოს ეს ფული მთავრობასა და, თუ უარი მიიღო, ამ შემთხვევაში ქალაქმა დაუჭიროოს ეს ფული იმ ხარჯად, რომელსაც იხდის სხვადასხვა სახეობის დაწესებულებათათვის. ათას თუმანამდე ქალაქს შეუძლიან დაპყრობა იმ ფულით, რომელიც მთავრობის უფროსს დასახსნის თანხა და, სადასახსნი დასახსნის ეს ფული გადასდეს, რომელიც დანიშნულია ციხეების ქუჩის ტროტუარისთვის; ერთის წლით შეუწყვიტოს ამ ტროტუარის გაფორმება.

ექვსსი თუმანი ვისცხობთ იმ ფულით, რომელიც დაგვირჩა ობლიგაციის სესხიდანა.

ყველა ამ წინადადებანი თითქმის ერთნაირად მიიღო საბჭომ. ხოლო ბაზისი გამოიყენა შემდეგმა ორმა საგანსა—გაუქმდეს თუ არა ადგილი ერთს ტენიების, რომელსაც წარმოადგინა ორმოცი თუმანი აქვს ჯამაგირი, და მოშალოს თუ არა ქალაქმა, თანხად საბჭოს შარშანდელ გადაწყვეტილებას, ის საქალაქო დღეებში, რომელიც ამჟამად იარსებებს და ავლახის მოქმედებებს და საიდანაც ქალაქს წარმოეშავეს საბჭოს ხელის თუმანამდე.

მოადგევე ქაჭაქის თავისა. რადგანაც ქალაქს დევნილი აქვს 45 ათასი მანათი, ამიტომ ურიგო არ იქნება ერთის წლით გადავდეთ ამ თქმულების დაშლა.

მაქაბულია. მე საფინანსო კომისია-

თუ მკითხველი ყველა აქ ნათქვამს კარად იგულისხმებს, დადევნებინა, რომ ბევრი სახელი გვექვს ვაზის განმადგურებელ სენების გავრცელებაშია უარყოფითი როგორც ნაყოფი. შეცვლის უარყოფას და აქედან წარმოადგინოს მიწის მოაღობა, ისეც მიგნება ხეობა შორის იმ გავრცელებულს აზრს, რომ რაც ვაზი უფრო სუსტის აგებულებისა იქნება, უფრო მაღალისა იქნება ღირნოს მოგვეცემა. ამაზრის განხორციელებისათვის მიღებულია გვექვს ვაზის კეთილი იმ გვარი წესები, რომელნიც სრულიად ეწინააღმდეგებიან თვით ვაზის ბუნებას. შეხედეთ ამა ჩვენის ოსტატობით და მანინჯებულს მკლე ვაზსა, იმის მოსადალს და შესადარებლად წარმოიდგინეთ ის ვაზი, რომელსაც დევნილი უწინდელი მოგვითხრობს, რომ საქართველოში იმ გვარი ვაზი იცხობა და იმდენად ნაყოფისა იხასებს, რომ მსოფრთველი მოკრეფას ვერ ასწრებენ და ნაწიგარს მოსავალს ვაზზე სტაგებენო; ანუ გნებავთ შედარეთ ჩვენის ღირნოს ვაზი და იმ ღირნოს ვაზი, როცა ჩვენს ენახებში ყველაზე კიდევ ხეივანი წმარებაში იყო.

ამ სიტყვების შემდეგ მკითხვენი, როგორც არა ერთხელ უკითხვენი ჩემთვის: ესთქვათ, ძველ ენახებში იყოს ეგ წმინდის მოაღობა და ნაყოფი შეცვლის უარყოფა მიზეზი ამ სენების განმადგურებლის, რატომ ეს ჩვენის ახალ-შენი ენახები მანინჯ არ ურჩებთან ამ მიღობას და ნაკარსა?

შეიძლება არ დაეთანხმე სხვებს ამ საგანზე და ესლა აქცე იმიტომ, რომ დევნილების დაშლა აუტოლებელს საჭიროებს შეადგინოს ქალაქისას. ტენიებისში საშინელი უსუფთაობა და ქალაქის თვითმმართველობა არა თუ თავს არ იტყობს, რომ ქალაქს წესიერებაში მოიყვანოს, პირიქით, თითონაც ხელს უწყობს ამ საზიზრობას. ვინ არ იცის, რამოდენა სიბინძურესა და ქუქუს აგრეტლებს ეს ფიქრის დუქნები ჩვენს მოედნებზე, რომელნიც უმისოდაც სახვედელს ყოფაში არიან. გამოგება ვაგინება—დევნილი გვექვს და ამიტომ უნდა ისეც დარჩეს დუქნები ერთის წლითაო. მეჩრად არის რწმუნება, რომ ეს დევნილი მერხისა არ იქნება და ამიტომ არ გვექვს—კიდევ ხელაულებლად დავტოვოთ დუქნები. ამითი ნუ გავიმართლებთ თავსა, რადგან დევნილებს ვერაფერ შეუძლიან, დავტოვოთ ეს დუქნები და ვაჩვენოთ ქალაქს, რომ ჩვენ მზად ვართ არ დავტოვოთ ხარჯს, ოღონდ-კი სუფთად გვექნადეს ქალაქი.

თქმისი შეიძლება. მაგოდენა ფულზე ხელის აღება, ჩემის აზრით, უფლები იქნება ჩვენთვის, რადგანაც კი-სტრზე 45 ათასი მანათი დევნილი გვექვს. სისუფთად ქალაქისა ჩვენი მოავლობა, მართალია, მაგრამ ამ საგანს ვანა არ მოვედებთ ისე, რომ შეგვიხადებოთ არ გავუშვათ ხელიდან, ჩვენ შეგვიძლიან დავტოვოთ ეს ფიქრის დუქნები და იმის მაგიერ ავაშენოთ ქეთიკოისი.

ბუკოთიკი. მე სრულით ვეთანხმები თავად მანაბლს, რომ ეს სახეობა დევნილებს უთუოდ უნდა დავტოვოთ და მოავგვაროთ რამ ქალაქის გასუფთავების შესახებ. იმხანა—დევნილი გვექვს. რა არის, რომ დევნილი! დევნილებისა მაშინ უნდა გვეშინოდეს, რადგანაც უნაყოფოდ გვე-

ამაზე შემოიღიან მოკლეთ ვიპასუხოთ: აღმაინის სხვადასხვა დამადები სენებიც თავიანთ პირველ მოქმედებას იწყებენ იქ, სადაც სიღარიბე, ბინძურება და არა - ჰიგიენური ცხოვრება მსუფთავდება. დანიშნული და სუსტი აგებულება ვერ უძლებს სენების მაკრობუსს მოქმედებას. იგინი აქ მოკლედ შესაფერს საცხოვრებელს და მრავალდღიან შესაზარის სიმართლით, ისრად ვაძლიერებულ მტრისაგან თვით სამეფო პალატანიც შიშს გავით არ არიან. მოსხეთ სიღარიბე და ბინძურ ცხოვრება, მიანიჭეთ ჰიგიენის სრული განხორციელება და დადანიც ვანთავისუფლებთ იმ სენებისაგან, რომელიც მსხვერპლებად მხდებიან ავნიც და კარგნიც, მოხუცნიცა და ქაბუნიც განურჩევლად! ვაზის მოშენებაშიც შემოვიღოთ შეცვლილი ნაყოფი-შეცვლა, დევნილი ვაზი იცხობს და იმდენად ნაყოფისა იხასებს, რომ მსოფრთველი მოკრეფას ვერ ასწრებენ და ნაწიგარს მოსავალს ვაზზე სტაგებენო; ანუ გნებავთ შედარეთ ჩვენის ღირნოს ვაზი და იმ ღირნოს ვაზი, რომელსაც წმარებაში ყველაზე კიდევ ხეივანი წმარებაში იყო.

რასაკერძოვლია, ამ სიტყვებით მე არ მინდა ესთქვა, რომ იყო წინააღმდეგ ვაზის სენების ბრძოლისა და არა მრწამდის ის საშუალებანი, რანაც უკანასკნელს ხანებში მეტნიერებამ აღმოაჩინა, სრულიად ვერაწმუნებელი იმ ხმას, ვითომ საფინანსოში სენები წოდებულ „კამპრობისის“ წესით ფილოქსერა დასძლიესო; მრწამს სრულის ჩემის რწმუნით, რომ იმ გვა-

ხარჯებოდეს ფული და თანაც გვეკლდევიტო ქონებითა ძალ-ღონე. დევნილი მოგვეყვანა კარგს საქმეზე—მილის წყალი გავიყვანეთ და შემდეგში სარგებლობის მტერი აქვდა ამ მოგველისა. ნეტავ უფრო მეტიც გვეკლდევიტო გავითხარებინო დევნილი, ეს სამი წელიწადი ვითვლებით ქალაქის საშინაურში და ამაშინიდის ქვეალორეთ, რა გავიყვანეთა ამ ხანში! თითქმის არავეერი!.. მილის წყალი წინა საბჭომ ვაგამოგვცა, გამსხვებელ-შენახველი და გირანობის კასისა აზრით იმითი იყო და სხვანი. ჩვენ გვერდ ვითვლებთ ვადა და ის მანინჯი-ნაღვლით, რომ სისუფთავე შეგვიტოვო ჩვენს ქალაქს. ამის გულისთვის როგორ უნდა დაეხარებეთ ჩვენს ხელის თუმანს, ამოდებულს ასეთ საზიზრობის შერბობებში! ფული არ არისო! ჩასაკეთებს ვაგამოვბა, რატომ არ გვიყვანეს წყაროს, საიდანაც ამოვიღებთ ფულს, რომ სანიტარულად მოვაწყვიტო ჩვენი ყოფა-ცხოვრება!

მოადგევე ქაჭაქის თავისა. დევნილების არც ჩვენ გვეშინიან, თუ სახეობაზედ იხარება ფული. მაგრამ ძნელი ის არის, რომ ეგ 45 ათასი მანათი დევნილი მილის წყალს რადგანაც ვაგამოვბა. მე ფულში მილის წყალზე სულ 11 ათასი მანათი მოაღობს, მეტი-კი არა. დანარჩენი 34 ათასი მანათი სულ ის ხარჯია, რომელიც მოგვექვთა სხვადასხვა სახეობისა ვადასადალებიან. აი ეს დევნილი არისო! ჩვენს ხელს ვაგამოვბა და ამიტომ ყოველი დღის-მთხედა უნდა ვიხაროთ, რომ როგორც ასეთს დევნილებს ვაგამოვბა.

კენეკი უყარეს როგორც ტენიების დარჩენას, აგრეთვე დევნილებისა და კენეკის უმეტესობით საბჭომ ვადას ვაგამოვბა დარჩინოს ერთის წლით კიდევ საქალაქო დუქნები და არ დაითხოვოს არც ერთი ტენიკი.

რის წამლობით, როგორსაც მკოდნეკანი გვიჩვენებს, შეგვიძლიან ჩვენის ენახების მოსაღობა დავიკეთო ნაკარისა და მიღობისაგან; ისიცა მრწამს, მიუხედავად იმ „ქაჭაქის“ სიტყვებისა, რომელიც ამას წინადავა. ამაში მიიხილება. ში გვსოდნენ უწყობლოდ ჰგვედა ჩვენის თავდასაზარობის გულგრილობას, რომ ჩვენ ყველანი, მთელი ხალხი ვაგვით მოვადავს ვაგამოვბულს დიდს მოკლედობით მიღობისთან საბრძოლველად და არ დაღვავით არც ერთს საშუალებას, არც ერთს ღირნოს-მიტებს, რაც-კი მოგვექვებოდა, რომ მტერი დაესძლიათ, მაგრამ ვინ იქნება თავს მედნი, რომ, თუნდ ფილოქსერასაც უფებარი წამალი ვუპოვოთ, თანაც მიუღობილად და ნაკარს ყოველ წლივ მედგრად ვებრძოლოთ ენახების მოსაღობის დასაცოდება, ვინ ვითავად ვაგამოვბულს, რომ ამითი მიიწის მიღობას ჩვენს ენახებში თავიდან ავიკლდებთ და შემდეგ უფრო მრისხანე მტერი არ ვაგამოვბა, რომელიც ვაგამოვბულს იქნება სულაც ხელი ავავლებინათ? როგორ ვებრძობოლოთ მთელი ჩვენი ღირნოს მრავალ მტრებს, მეტადე მამინ, რადგანაც ეს ბრძოლა იგი ადვილი არ არის და თითქმის მთელს ენახების შემოსავლის საფასურს უდრის? ნუ დავიფიქრებთ იმასაც, რომ დღითიდღე ვაზს ახალი სენებიც ვაგამოვბა ამ სპის წლის წინადა საფინანსოებში ითუყვებოდნენ, პრავ. ვილამ რა-

ამ სახით, 35 ათას მანათამდე დავიფიქრებო, დანარჩენი ათასი თუმანიც შეგვიყავ უარდანიკის წყლის შემოსავლიდან. მაშასადამე, დევნილი ასე თუ ისე მოაშროს თავი-და-ჩვენი ქალაქის თვითმმართველობაში.

უცხოეთი

აბსტრაქციონი. ერთს გერმანიულს გაზეთში ვერცად არის მოთხრობილი რომანი პრინც რუდოლფისა და მარია ვიქტორისა. მარია ვიქტორის მამა იყო, ამჟამად ვაგამოვბა ავსტრიის ციხი ქაიროს და ამ ორის წლის წინად ვარდნილა. დარჩენილი, ორი ვაქცილი და ორი ქალი. უფროსი ვაქცილიც საშინლის სიკვდილით მოკვდა, როცა რინგ-თეატრს ვაგამოვბა ცეცხლი ენახა. უმცროსი-კი 11 წლისაა შოლოდ. უფროსი ქალს ჰქვია ანა და ესლა 21 წლისა, უმცროსი მარია ვიქტორა, რომელსაც შოლოდ წვეს „მუსტრალი“ და 18 წელი. დედა ამითი ბალტაის დიდი სიმდიდრე შეიძინა. ერთი ქალი მიათხოვა გრაფს გეორგ შტრაუსს, ხოლო მეორე—ბარონ ვიქტორ ბალტაი, როგორც მდიდარი კაცი, შეიღობა პატარაობით ვენაში ზრდიდა. ერთს ჰქვია არისტოტი, ხოლო მეორეს ჰქვია ორიენტი დიდდ მამულენი არიან ვენის და-კაცობაში, გრაფის ქალები ჰყავთ ცოცხალად და გულ-მოადინდ მისდევენ დიდ-კაცურს ვართობას. არისტიდის ცხენი შენახიწივი ცხენია და დღითი არა ერთხელ ვაგამოვბრუნა. ამ ცხენმა თვით ინგლისშიაც ვაგამოვბრუნა ერთხელ და დიდი სახელი მოუტევა მით თავის პატაროს. მარი ვიქტორას

ძირელ უყვარდა ცხენოსანობა. დღევანეთუოდ დასწარობდა ისე უყვარდა ამ გვარი ვართობა. მარი ვიქტორა 16 წლისა ვაგამოიყენეს ხალხში და მანინჯე მიიქცია დიდაცობის სურათ-ღამა თვისის საოცარის სილამაზით. მარი ვიქტორა ამჟამად ცხენოსანობა, დიდობის ცის-ფერი თვალები, მოწმინდლი ცხენით და ზღვის მორავით ღობდა. საოცარი ის იყო, რომ დღევანდელი ასეთი ჰქონდა და თმა-კი კუნაპეტითი შავი. შუა ტანისა იყო, მაგრამ მეტად შროანი და მიმზიდველი. ცხენი ოდნავ აწეული ჰქონდა მალა, საზოგადოდ სახე-კი მეტად ნარნარი და მომინარი. გვერდობად ვანაორცილებული სიტუტე და შეგნებაო. უბირველესნი ვენის კეც-წლის წინად ვარდნილა იყენენ მარი ვიქტორის დემოთ პირველობა სილამაზეში. ხსიათით მხიარული და კეთილი იყო. ამიტომ მრავალი თაყვანის-მცემელი ჰქონდა მარი ვიქტორას, მათ შორის ცოლის-მამა გრ-კატრცია-ვის პარლის ლოუდვიგისაც, მერკო-ვი ბარგანცისა. ნამდვილად არიან არ იცის, რასაკერძოვლია, როდის და რუდოლფ შორის. ამდომენ-კი, რომ რვა თთვე იქნება, რაც დაუახლოვდნენ ისინი ერთმანეთსაო. ახლო ნათესავი პრინც რუდოლფისა, გრაფინა ლარიში, იყო იმითი მესაიდუმლო და აუნ-ჩაგინი ამ რომანში. ამ ქალმა მოახერხა ისიცა, რომ მარი ვიქტორამ და რუდოლფმა უკანასკნელად მანხვის ერთმანეთი გერმანიის ციხის ჩრების ბალზე. მეორე დღეს დიდობა რუდოლფი ვაგამოვბრუნდეს და ვაგამოვბრუნდეს მარი ვიქტორა, რომელიც იმ დღეს მართო იყო ენახაში, რადგან მისი დედა და დები კოცნის ხნით პრადუბიც ვასულოყენენ. მარი ვიქტორა და გრაფინა ლარიში, ესე 11 საათზე, ვაგამოვიდნენ სახლიდან და

მდენსამე ვენახში ყუძნის კიდევ ერთს საშინელი ავადმყოფობა—„შევიყარტო“ (Черная гниль) აღმოაჩინა, რომელიც ყველა სენებზე თურმე უარესი უნდა იყოს. ახლა რამდენი სხვა მტერი ჰყავს კიდევ ვენახს, რომელთაც ვერ ვთავი არ უჩენიათ? შემეცნებოდა, რომ ჩვენს ენახებში ნელ-ნელა ვრცელდება კიდევ ერთი საშინელი სენი „ეპისი“ ყუვილი, ანუ ვაზის ყანაჲ, რომლის მოკლედობით ერთ-გვარ მკამელ სოკოს ვაგამოვბრუნებო. აი კიდევ ვაზის ერთი ახალი მტერი. კახეთის ზოგიერთი რეპამულეგმა მიამხებ, რომ ვაზის მკამელს ერთ გვარი თეთრი მატლი ვაგამოვბრუნა.

აი საგანი, რომელიც ღირნოს მკოდნენ მევენახეთა მიერ დაკვირვებისა და ვაგამოვბრუნებისა. ვინ ამ საგანზე სწორად პასუხს მოგვიყვანს, იგი ვაგამოვბრუნებო მევენახეთა ბრძენების საიღობლო კარის გაღებას!

ამითი ვათავებ ჩემს სიტყვას იმ იმდობა ადვილი, რომ იგი არ დარჩება მართო ცარიელი სიტყვად და ვაგამოვბრუნებო ჩვენს ცხოვრებას მანარში უღებანს და შეუძლიანთ თავიანთის ცოდნითა თუ დახმარებით ამ საგანს მტერი ნათელი მოკლდნენ, ვილარე იქნება მე შევიძელ.

თ. სკობინ ვებრიშვილი

მ. შულაგი.

რამდენსავე მალაზიში შეიარსეს საყოფადღობისათვის. ერთის მალაზიიდან მარი გამოვიდა შეუქმნიველად, დივირთი ეტლი და გარსია იქით, საცო რუდოლო უდღობა. ის ღამე მივირჩებმა მეგრადონის ციხე-დარბაზში, არ ვაბატრეს, მტკიცეის სახლში დაჰყვეს. მეორე დღეს იმპერატორის ფრანკ-იოსების სახლშია სადღობო ჰქონდა გამართული. ამ სადღობზე რუდოლო უდღობა დასწრებდა. სადღობო უფრო იმპერატორს იყავა გამართული, რომ მამას შეეჩვიებინა შეიღობა, რადგან დიდი უსიამოვნობა მოუყვამდით მამა-შვილის იმის გამო, რომ შეიღობა სთხოვდა მამას, ნება მომეცა გავყავი ერთ ჰერცოგინია სტეფანის და შევიერთო მარი ენებრა; ხელო მამა არას გზით არ დასთანხმდა შეიღობა ამაზე. რუდოლომ პაპსა მისწერა წინადაწერილი: მემკვიდრე ბრინცესასაგან მემკვიდრეს მოლოდინ აღარა მაქვს და ნება მომეცით განვიქორწინო და შევიერთო მარს სხვა ქალი ცოლად, იანერის მამადგვს, როცა უყვანსწვლად მოჰლპარაკებოდა რუდოლომ მამას და მამა არ დათანხმებულყო. მაინც, შეიღობა ეთქვა მამს თავს მოკლეყო. სადღობის დღეს რუდოლომ დაუბრუნებლობამ დიდად შეაწუხა იმპერატორის სახელეულობა. ეტყობა, არ უნდა რუდოლომ მამა შევიერთო და თავისი სურვილს მაინც თავს არ ანებებო, ჰევირბოდნენ თურმე, რუდოლომ ვა დღემა მისწერა ამ დღეს გაფხუტებში, რომ უქეფოდა ვარ ცოტადან და ამიტომ დღეს სადღობი ვერ დავბრუნდებო. მეორე დღეს, სამშაბთს, საუფრე უნდა ჰქონოდა ერთ-ჰერცოგის კარლს-ლუდვიგს, რუდოლომს ბიძას. ბიძის მიეწერა დღემა მისწერისათვის; იგი დიდი ექიანი თუ არა, რომ ხედავდით მეწვევი საუფხუტდობა. რუდოლომ ასეთი მოკლე პასუხი მიეცა მეგრადონის ბიძისათვის: ხედავ შეადღებმდე ყველაფერს შეიტყო და წერილობითაა. ვინ რა იცოდა, თუ რა საშინელი აზრი იმალეობდა ამ მოკლე დღეში. მართლაც მეორე დღეს რუდოლომ და მარი ეწეირა; მკვიდრები დახვდნენ ბრინცესის საწოლს ოთახში, სანთლები ნთებელიყო. მიიღეს დამეს და თითქმის სულ დამწერაყო. მარი ეწერა სულ ყვავილებში იყო. იმის გაცემებზე გემაზე გარღობა იღო გემა რუდოლომსა. სულ შეიღობა წერილი დასტოვა რუდოლომ სხვა-და-სხვა მასობადღობა მიწერილი, სახელდობრ იმპერატორთან, იმპერატრიცასთან, სტეფანისთან, ჰერცოგ ბრანსთან, სტეფანისთან, გრაფინია ლარისთან და მარის სახლბა:თან. მარის მხოლოდ ორი წერილი დაუტოვებდა თავის დედასთან შემეფვის შინაარსისა: „საყვარელო დედა! რუდოლომთან ერთად ეცხადებენ წუთით სოფელს. ჩვენ მტელ გვიყვარს ერთ-მანეთი. შეგივინ და იყავ შეიღობა-მით, შენი საცოდავი მარი. P. S. ბრატეში საცოდავ უსტენდა დღეს საღამოს“. მეორე წერილი მარის მიწერილია უფროსს დასთან: „სიხარულით ევგენიის სიყვარულს, არ დავა-ვიწყებ, რომ ყოველ წელს, ჩემის გარდაცვალების დღეს, ვადახადებენ ზოლოდ პანაშვილი და საღამოზე გვირგვის მომბრუნებ ხოლმე. ის წერილი მაშინ მიღო მარის

სახლობამ, როცა ის ის იყო შეიტყეს მისი უყვარეულობა და მთელი პოლიცია დაეხმარა დაჰყვეს, ამბობენ, რომ ერთი კაცი მეგრადონის გავაზანეს, მაგრამ ვიღერ ის კაცი ცხედრებაში შეიღობა, უკვე უკვე დიდგათავებულ იყო. „Figaro-ის კორესპონდენტს უშვებია პირი რუდოლომის ერთი წერილისა, რომელიც ჰერცოგ ბრანსთან არის მიწერილი ამ ჰერცოგს, როგორცა ესტეფი, გავიყვებით უყვარდა მარი ეწერა. აი ის წერილი: „საყვარელო მეგრადონა! უნდა გამოვეთხოვო წუთით-სოფელს. სხვაფერე მოქცევა არ შემიღობა. ვისურვებ შენთვის ყოველსავე სიკეთეს“. ფრანკ-იოსების დიდსულოვნობის ნიშნად მიანწიათ ის გავიყვებო, რომ მან ვაჰეზანე თავისი დაუბრუნებლობის ნათესავებთან და სთხოვა, —სამშობრიო უთანხმოებით შევიერთო, რომ ასე დღეს და მალე დაჰკარგეს თვიანთი მარია...“

დებემა

7 თებერვალი
მშაბ. აქაურ პოლიციოსების შობის უფრო ის აზრი ტრიალებს, რომ ტრია დიდხანს ეტერ ვასილებს მიმსტრად და იქნება მაშინვე მოუხდეს სასამართლოდ გადადგამა, უყვიან თუ არა ექნეს საშუალო კანონაროტეკსა. ჰეპტის მკვიდრთა შობის თანდათან უფრო მატულობს და დიდის სისწრაფითა ჩივილი და უკმაყოფილება. მიიღეს ენგრაიაში კრება-კრებებზე და სტეფან ვერ კიდევ ტრის საწინააღმდეგეა.

მშაბ. რეპტორი ორიოლის სასულიერო სემინარიის არხინანდრიტ ალექსანდრე დანიშნა მურობის ენსკოპოსად.

პარიში, მელონს ისე დაბრკოლება აღმოუჩნდა ახალის სამინისტროს შედგენაში, რომ სულ უფრო სიქეა, ვერ ავასრულებ მეგ მონდობლობა-საო. როგორც ამბობენ, კარნოს განაზრება აქვს მიმართოს გობლეს, ფრეისინეს, ან რუციეს. რუციეს მოწოდება სამინისტროს შესადგენად გააწვევებს საქმეს, რადგან რუციე მოწინააღმდეგე ბუღანეის და ამას ვარდა, თუ მართლ რუციემ შეადგინა ეს კაბინეტი, იგი პირველს აუღებს მალე დაუთმობს ფერისა. მსაფლიო გამოფენის კომიტეტის დელეგაციები წარსდგენ კარნოს წინაშე და სთხოვს, აღდგინდნენ შეიღობიანი პოლიცია. ეს გარემოება იმას მოასწავებს, რომ ეტყობა რიხიანი და გამხდელი სამინისტრო ამ ეჟაბ საშიში იქნებოდა.

პეტერბურგის ბიურე, 3 თებერ.

სახელი	წილი	საზღვარი
ბეო-მანაზიანი ოქრო	7 47	
ტამაიანის ეკონომი	150	
მანაზიან ვერცხლის ფული	1 13	
5/1 პირველის შინაგანის სქისის მომცემი ბიურე	269	
— მორისა	251 1/2	
გრაგნობის ფურცლის ტფილისის ბანკის	—	
ქუთაისის ბანკის	—	
ტფილისის საერთო-ერთო ნდობის საზოგადოების	—	

საქალმწიფარო ცნობანი
ქრისტეს აქე ნაბი (1889) წელიწადი.
ქრისტეს შექმნიდა 7397.
მედიცინის დოქტორი მე-14, ანსი ქორნელიანი—32341
და. დაიწყო 1408 წ. და დაიწყო 1940 წ. ახალი დოქტორი მე-4, ანსი ქორნელიანი მე-45 წელიწადი. დაიწყო 1844 წ. და დაიწყო 2376 წ.

1889 წლის ზედ-ნაღობი—6.
თებერვალი 28 დღი არის.
8 დღე ოთხშაბათი. წმ. მიწ. თოდორე სტრატელატუსა და წმ. წინა-მეტყველარა ნამგალ-ხადველისა. სიმე. მარცხა. ვაილ. წმ. იოანე. მკვამ. მე-20 რიცხვი თვისა ჯემალ-უღანისა. 1306 წ. ჰერცოგს.—კავკასიის პირველი მთავარ-მართველი თ. ციციანოვი და თ. ერისთავი მოკლეს ბაქოში, რომელსაც მთავრად ქალაქის განადგობა. ციციანოვი დახვდა ავღუბულია სიონის ტაძარში, 1806 წ.—ჰემარტი შუადღე 12—13. ტფილისში შუადღე 48, ჩადის 5—39. მთავრე 21 დღესა.

9 დღე ხუთშაბათი. წმ. დიდა მონაზონის ნიკოლოზის. სიმე. წმ. 12-თა მოციქულთა. ვაილ. წმ. აპოლინიას. მკვამ. მე-21 რიცხვი თვისა ჯემალ-უღანისა. 1306 წ. ჰერცოგს.—ჰემარტი შუადღე 12—13. ტფილისში შუადღე 48, ჩადის 5—40. მთავრე 22 დღესა.

10 დღე პარასკევი. წმ. მიწ. ხარლამბის, ვაილ. იოანე. სიმე. მარცხა. მკვამ. მე-22 რიცხვი თვისა ჯემალ-უღანისა. 1306 წ. ჰერცოგს.—ჰემარტი შუადღე 12—13. ტფილისში შუადღე 48, ჩადის 6—46, ჩადის 5—42. მთავრე 23 დღესა.

11 დღე შაბათი. წმ. მღვდელ-მონაზონის ვლასის. ვაილ. წმ. ლუციანის. სიმე. წმ. სავას. მკვამ. მე-23 რიცხვი თვისა ჯემალ-უღანისა. 1306 წ. ჰერცოგს.—ჰემარტი შუადღე 12—13. ტფილისში შუადღე 48, ჩადის 5—43. მთავრე 24 დღესა.

12 დღე კვირა. მორტი აუბა. წმ. დავა შობის მღვდელ დიდისა, ანტიოხიის მთავარ-ეპისკოპოსისა. ვაილ. წმ. პეტრესი. მკვამ. მე-24 რიცხვი თვისა ჯემალ-უღანისა. 1306 წ. ჰერცოგს.—ჰემარტი შუადღე 12—13. ტფილისში შუადღე 48, ჩადის 5—45. მთავრე 25 დღესა.

გამოსაღობი ცნობანი

თარიღი	საზღვარი	საზღვარი
1 თებერვალი და 1 მარტამდე.	1 გრ.	5 კპ.
თეთრი შური რუხილი 1 გრ.	3 1/2	
შური 1-ის ხარისისა.	3	
2	3	
თიანის წითელი შური 1-ის ხარისისა.	5	
3	4	
4	3 1/2	
ჟვარის მამის შურის დაჟა	5	
1-დის ხარისისა.	4	
მე-2 ხარისისა.	4	
3	—	
მრისის სორეი 1-დის ხარისისა.	9	
2	8	
სუეი	16	
ცხრის სორეი 1-დის ხარისისა.	10	
ღრის სორეი	10	
2	9	

მიმოსულა ცხვლის გემების შავს ზღვაზე

ბათუმში დადეს: ხუთშაბათობით ნაშუადღეს 4 საათზე მოკლე გზით და სოფაროსისა და კურსში შეაღებს.
შაბათობით საღამოს 8 საათზე შობის გზით (ქუდას სავა-სადგურში შეაღებს).
კვირაობით საღამოს, სასტავარ გზით, სტამბოლამდე მიდის.
ბათუმში მოდის ოცდობით: სამშაბათობა შუადღისს შობის გზით.
პარასკევიობით დღით ოცდობით მოკლე გზით (ქრისს და სოფაროსისაში შეაღებს).
შაბათობით დღით სტამბოლამდე. ფოთამდე ბათუმში მოდის: სამ.

შაბათობით—იმის შემდეგ, როცა სოფრემ დაიდას ტემი შობის გზით. ხუთშაბათობით—დაღის 9 საათზე და მასწარბს მოკლე გზით მოსაწარფე კავკასიის და ერიანის ტემის.
შაბათობით დაღის 9 საათზე და მასწარბს შობის გზით მოსაწარფე კავკასია-ერიანის და რუქლიან-სტრატელატის ქმსაღებს ტემის.
ბათუმში დადეს ფოთის მიდის პარასკევიობით და კვირაობით. რაე გემი მოკლე ფოთამდე, ბათუმის სასტავარ გადსწავებს სოფელს, რადან წაგე უყან.
ამს გარდა ყოველ-კვირს ფოთში მოდის ოცდობით და ერიან-კავკასიის სავა-სადგურამდე გადსწავებს კავსე ტემისა.

განცხადებანი

ს ა კ ო ნ ი
პროკორის
ა. ი. ოსტროვ-სკოვისა
თმის ჩამოსაღობისა და თმისა სასაღობად.
სოფლის სასაღობად, ნამდვილი ნაშაბათი ოთხთვეთი, იქით, რომელსე იარღობე უფლებ მთავრობის მიერ დაბრუნებული მარე
№ 3374.
ისეღებს თითო 30 კპ. დიდი ნაშური ღირს 50 კპ. ოთხთვეთი პოლიცია და საბათობი და საპარაფეტი მალხაზისა. საწილი ითხოვება მისკოს, პორეკის, მარკის შესანებეში, მრეწოლოცის საღობში. (10—3)

აქაისის სამეცნიერო საზოგადოების
ტფილისის პალატის სსწავლებელში
ეთეებს სსწად სსწად სიდას, ოთხის მოსწავლეა და ექვალის მეცნარე. ეს მეცნარე დაბრუნდა ერთი წლიდან ოც წლამდე (10—1)

„იშვრია“

1889 წ. 1-ს იანვრიდან გამოვა ყოველ-დღე გარდა იმ დღეებისა, რომელნიც ზედ მოსდევს კვირა-უქმებს.

თარიღი	საზღვარი	საზღვარი
12 თითით	10 მ.—კ	6 თითით
11	9 50	5
10	8 75	4
9	8	3
8	7 25	2
7	6 50	1

საზღვარ-გარეთ დაბრუნებული იღობება 17 მან. მიიღოს წლით. სოფლის მასწავლებელთა „იშვრია“ მიიღოს წლით დათმობათ 8 მან. ტფილისის გარე მესოფეტი უნდა დაბარან გაზეთა შედგის ადრესით: **Тифлиси. Въ редакцію газеты „ИВЕРІЯ“.**
თუ ტფილისში დაკვეთილი გზითი ტფილისის გარე მე ღრეს-ზედ შესცავლა ენებ, უნდა წარმოადგინოს რედაქციაში ერთი მანათი; სხვა ყოველის არცის შეცავლა—40 კპ.
თუ თვის განმავლობაში დასკვნათა ენებზე გზითი არა მიიღოს წლით, იმას მხოლოდ შემდგომ თვის პირველ დღემდე გემზავნება. განცხადებანი მიიღობან გაზეთის რედაქციაში.

ესი განცხადების დაბრუნებისათვის:
ა) ეთითსე გემზავნე თითოეულ სტრატეიას 8 კპ., პარეკუსე—16 კპ. ბ) სოფელ უფსასეულ გემზე 30 მანათი, ხოლო პირველი გემი—60 მანათი. რეკეს სტრატეიას განმავლობაში იმის გულა-ბაზე, რამდენს ადგასე დაჟა 25 სოფ გაზეთის ტესტასა.
ხელ-ნაწერი და საგზავნო დანიშნული წერილები (კორესპონდენტების) რეკესის სასტავარზე უნდა გამოგზავნოს. მღვდელ-მწერების, ანუ საგზავნო წერილების, თუ საჭიროება მოიბრუნეს, ან შემოაღებულ, ან შესწორებულ იქნება, არ-დასაბუქდს ხელ-ნაწერებს, თუ ერთს თვის განმავლობაში პარეკეს არ მიიღობს, მერე რედაქციას ვეღარ მოსაზრებ.

ანა-გარდს მიწერ-მოწერას არ დასაბუქდს ხელ-ნაწერების და წერადების შესანებე რედაქცია არა კანონობით.
მირდამირ მიღობან რედაქციისათვის რედაქცია თავისუფელ იქნება ყოველ დღე; კვირა-უქმების გარდა, პირველ საათიდან მას საათამდე და საღამობით 7-დამ 9 საათამდე.
რედაქცია ითხოვება: ფრეილიანის ქუჩა, სახლი მასტავარისა, № 5. რედაქცია ითხოვება: ფრეილიანის ქუჩა, სახლი მასტავარისა, № 5.